

Bee de două ori în septembra: Joi-a și Domine's; era cindu va prezintă importantă a materialelor, va fi de trei său de patru ori în septembra.

Pretiul de prenumeratiiene.

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
diametate de anu	4 fl. v. a.
patruziu	2 fl. v. a.
pentru România și străinătate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
diametate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA.

Pesta, in 18/30 noiembrie 1871.

Foi'e guvernialimereu canta immulu loru de victoria, — tota tabera centralistilor se bucura cu o mandria nespusa, ca si cindu ar fi seceratu vre-o victoria decisiva a supr'a federalistilor; pre cindu acestia chiar de aci in colo se semtu mai poternici si mai compacti, caci acum li s'au deschis ochii chiar si celora mai slabii de vedeti; — dar ascultandu mai cu atentiu imnurile armoniose si esecutate „dupa tactu“ ale centralistilor, intre acordurile „maiestrite“ — mai la totu momentul audim si unele dissonantie, cari pre essential conturba armonia aparante.

Aceste dissonantie sunt dictate — prin mustrarea consciintiei loru proprie, deorece ei insisi recunoscu, ca pe langa tota victoria loru cea mare si neasceptata, de aci in colo chiar vor trebui ca se se angagiedie — pentru lupta cea adeverata, si acum vedu ca ei totusi nu sunt asa de siguri in positiunea loru, ci din contra acesta din dia in dia devine totu mai precaria, deorece instrainandu de la sine prin politic'a loru cea egoista si fanfarona pre tota natiunalitate negermane — chiar si pe poloni — acum s'au desceptatu si vedu, ca ei intr'adeveru au inceputu se jocu pre hasardu, punendu in risicu chiar si esistintia imperiului pentru satisfacerea nesatiului loru celu neumanu.

Acuma vedu, ca — glum'a e pre grasa si comed'a a devenit sè fia o adeverata tragedia.

Dar' centralistilor ce li pésa?! — Cindu s'au interesatu ei de binele comunu alu popóraloru, cari cu o fidelitate si perseverantia ne mai pomenita altu undeva pe facia pamentului, au sacrificat „viéta si avere“ pentru aperarea tronului si imperiului espus la pericol chiar prij' acei ce mereu exploatézia acesta buna credintia a popóraloru?!

Centralistii n'au timpu nici inima pentru ca se mai cugete si la suferintele popórelor, ei i-si cauta de interesele loru egoiste, — de a domni cu ori ce pretiu si cu ori ce sacrificia condamnate de lege si de natura.

Putieni li pésa centralistilor déca se compromitu chiar inaintea aderintilor loru, caci scopulu loru finale este, de a compromite insusi guvernamentulu constitutiunale, pentru ca pop'rale desgustate de atate abusuri facute sub masc'a constitutiunismului, ele insesi se céra restaurarea absolutismului.

Acésta intentiune a loru e pré evinte, si nici ca pote fi altu ceva, cindu respingu chiar si pe poloni, cari prin a-titudinea loru cea dubiosa mai promiteau centralistilor mana de ajutoriu contra federalistilor.

Negociatiunile cu polonii n'au avut nici unu resultatu positivu, cu tota ca acum s'a mai facut o ultima incercare cu Zimialkowski, carui i-sa oferit portofoliu ministeriale pentru Galitia, dar acesta inca nu e pré inclinat a primi demnitatea de conductoriu — foratabera, caci deputatii poloni nici pe acesta nu-lu vor sustiené fora garanție sigure pentru conservarea autonomiei tieri loru.

— Dupa o depesia din Cernautiu, nouele alegeri pentru dieta se vor face in 13 dec. din partea comunelor rurali, in 14 din partea oraselor si a Camerei comerciale, in 16 din partea proprietarilor loru celor mari. — Poftim frati loru nostri natiunali curagi si reusita.

„Ellenor“ alu dlui Csernatony, celu ce mai de unadi cu cea mai órba trufia

ni spuse ca — „aci magiarulu e domnu“, in hrulu seu de ieri vine a insinuá ca — facia de unele violentie scandalosé ale guvernentalilor — magari, firesce, suntemu amenintati de timpuri, cindu ca Robespierre ar fi se ne intrebamu. „Óre merita a trat intr'unu astfeliu de statu, unde vertutea este espusa persecutiunei, er dreptatea pangarirei!“

Va se dica: man'a sacrilega a dloru' carea facia de noi nemagiarii nu recunosc vertute si dreptate de cătu in tradare natiunale, acea mana sacrilega dejá amenintia moral'a si la magari!

Bine e. Acuma dora se vor deschide ochii celor orbi frati ai nostri; dora va ajunge si dlu Csernatony a cunosc ca — ce va se dica: „aci magiarulu este dnu!“

Bine e. —

Deschiderea parlamentului italianu in antic'a urbe a traditionilor maretie, a fostu salutata de intrég'a lume libera-le-democratica cu cele mai sincere aplause si urari de prosperitate, de óre prin acestu actu de mare insemmetate, de nou s'a demonstratu, ca o ideia susținuta cu devotamentu, pe langa tota obstacolele mari ce i-se opunu, in fine trebue se realizadie chiaru si cu consemintemntul — de voia seu fara de voia — a celor ce au combatatu acea ideia maréia.

Ideia unatii Italiei este o dorintia seculară a poporului italiano, pentru care s'au sacrificat multi bravi fi ai natiunei sfasiate de neamicii sei de móre; multe spirite nobile au trebuitu se sufore in inchisore ca adeverati martiri natiunali pana la ultim'a loru respiratione sustienendu maréia ideia, pentru care si-au sacrificat ultim'a loru picatura de sange, despre cari sacrificia insa mai multe ar scis se vorbesca fenestele catacombe ale Romei, eare astadi, dupa atate suferintie grele, érasi a ajunsu la vechea sa splendore, — dupa atate timpuri nefaste de doliu si amaratiune, érasi cu inim'a aredicata si plina de mandria privesce la bravii sei fi „de unu sange si de-o mana“, cari au intrat adi — in possesiunea patrimoniulu loru natiunale.

Unitatea Italiei acum e unu faptu implinitu, — si Santia Sa Papa Piu IX impreuna cu totu corpulu aderintilor loru, cu căta amaratiune va fi ascultatu bubuitulu tunurilor de pre muntele Quirin cindu au anuntiatu deschiderea parlamentului italiano, prin care s'a proclamat unitatea Italiei, implinirea dorintelor seculare ale poporului italiano, pe care ilu maltratau mai nainte iesuitii cu toti satelitii loru.

Decătu acésta amaratiune de sufletu a Papei la tota intemplarea numai bucuria si satisfactiunea poporului italiano pote fi mai mare, care s'a sprimat in cele dántaiu cuvinte ale discursului de tronu, unde regele Galantomu cu deplina multiamire si superbia dice ca:

„Opulu, pentru care ni-amu sacrificat viéta, acum s'a finit!“

Fericitu rege, fericitu poporu care pote se rostesca asemene cuvinte pline de demnitate, — care pote dice ca s'a sacrificat pentru o ideia maréia, si acésta ideia acum e faptu implinitu!

Traiesca Italia!

— Din Roma cele mai noue scrisu, ca intre pontifice si regele Victore Emanuelu se pregatescu pasi de apropiare si reconciliare; pontificele se fia deplinu plecatu spre impacatiune, dar iesuitii ilu impedeca.

Parliamentarismulu in sine!

Belgia, cine nu scie ca e o tiéra, desimica dupa numerulu sufletelor, adeca abia catu Romania, ér dupa teritoriu abia cam a patra parte atât'a, — prin institutiunile sale totusi cea mai luminata, mai bine organizata, mai liberale si prosporatora; este — cum am dije, pétr'a scumpa, brilliantul celu mai frumosu si pretiosu, in cunun'a tierelor Europei.

Parliamentarismulu, adeca stopanirea majoritatii poporului, cu o esecutiva responsabile tierei, nici intr'un'a alta tiéra pre lume nu este desvoltatu si regulatu ca si in Belgia; si totusi Belgia de vr'o 8—9 dile este cuprinsa de miscari si convulsioni revolutiunarie, turburata in inim'a sa, nelinișcita in legelatiune, pe strate, pana si in familia si la palatu!

Apoi se ne miram ca alu nostru, celu ungurescu, seu celu austro-magiaru parliamentarismu falsu, croitul si decretatul de o clica magiara, pentru sine nu pentru popora, afora de pre dnii de la potere si pre uneltele loru órbe, — nu multimesce chiar pre nimenea!

Nu parliamentarismulu, nu majoritatea representatiunii poporului in sine pote se faca infloritoria, se ascurse si se fericesc a tiéra; nici de cătu, ci — curatul numai moralitatea decisiunilor, legilor si mesurelor ei, dimpreuna cu dreptatea si umanitatea guvernului si a organelor puse de elu. Unde aceste conditiuni si criteriu lipsescu, acolo majoritatea, parliamentarismulu, legile si mesurele si administratiunea acestuia, macar déca elu n'ar fi falsu din adinsu, n'ar fi nemoralu din principiu, ca la noi in Austro-Ungaria, ci sinceru si genuiu ca si in Belgia, totu nu mai bunu de cătu celu mai reu absolutismu si despotismu; ba elu este inca mai reu, mai periculosu, mai condemnabil; caci responsabilitatea nu essiste de cătu in semtiul de onore si de morală alu maioriatati, si — in data ce acelu semtiu lipsescu, presiunea esterna este multu mai anevoia, de cătu a supr'a unei persoane fizice, astfelu o atare corporatiune nemorală, devine o adeverata idra cu sute de capete, pre cindu absolutismulu si despota de comunu se concentra intr'unulu, seu in câteva putine capete.

Adeverul acestor'a — noi cei din Austro-Ungaria cea — parliamentaria, noi cei apesati la pamentu de majoritatea maiestrita — din coci a magiarilor, din colo a nemilor, noi o semtimu aduncu si amaru! Essemplu insa vnu si alarmatoriu de dilele trecute din Belgia, nì lu pune naintea ochilor, demustratu pana la evidintia.

In Belgia — in politica, ca si intre cetatenii particulari, de cindu acésta tiéra s'a emancipat de tirani, moral'a si adeverul astfelu stellele conducetorie, au fostu compasul legelatiunei si administratiunei. Guverniale chiamate la potere, ori din care partita se vrëesi, tieneau la morală si adeveru cu scumpete, si — tiéra prosperă pre vediute.

Dar Belgia inca si are pre clichele sale si pre iesuitii sei; mai multu, in Belgia, tocmai pentru ca libertatea este mai solida si sicura de cătu pre aiurea, si fariseii adese ori aci mai vertosu si au cautatu si aflatu scutire si adaptu. Iesuiti mai rafinati, reprezentanti mai dibaci ai diavolului intro ómeni, de cătu in Belgia nici ca s'a mai pomenit. Si acestia si in Belgia ca pretotinden'a sunt ne-adormiti; di-a-nópte ei si au urmatu diavoléscu a chiamare — da corumpe pre poporu, da-i invenită ini-ma si a-i amagi mintea.

Acum cátiva ani, acésta clasa de ómeni ce se numescu gardi ai santului parinte din Roma, cu binecuvantarea acestuia, prin ticalose ueltilor reesi a aduná multi, multi bani, asia dicendu mai tota avereconomisata, in numerario — a bietului poporu catolic din tiéra, spre scopulu da fondá felu de felu de institute si intreprinderi cu mare cascigu.

Coticariul Langrand a fostu instrumentul iesuitilor si a aristocratilor bancrotati, carele s'a pusu se in bogatiesca si fericescă po-

Prenumeratii se facu la toti ddi, corespondinti ai nostri, si de-adreptu Redactione Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintiele, ce privesc Redactionea, administratiea seu speditu; date vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

+XXX+

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde căte 7. cr. de linia; repetitile se facu cu pretiu scadutu. Pretiu timbrului căte 30 cr. pentru una data se antcipa.

porulu simplu si credulu, — despoiandu-lu insa in fapta si de multu-putinu ce avea.

Cine cunosc pietatea poporului catolic pentru santul papă din Roma, si are ideia de spre violența clerului iesuitic facia de poporu, usioru si va poté intipu, cum bietul poporu amagitu alerga de-si puse pana si celu din urma denariu in manele ómenilor increintati ai pontificelui si provediuti cu binecuvantarea acestuia!

Dieci si sute de millione se adunara currendu in cassele ciarlatilor, si acestia fecera toiu mare in lume si inaugurară felu de felu de intreprinderi, unele mai nebune de cătu altele, astfelu de — in cátiva putine ani — trebuira se bancrotie; toté frumosu si dupa planu, adeca: ca poporul sè perda totu, ér ciarlatani intreprindatori sè-si cascige potere, influența, millione! — Totu scola in carea a invetiatu si famosulu Stroussberg si cu unii principi germani!

Acesta se vede a fi spiritul marcante si caracteristicu alu epocii de facia; acestu spiritu, in alte forme, ilu vedem manifestandu-se astazi pretotinden'a, juru inprejurul-ne, cuprindendu si esplotandu tota: religiune, statu, parliamentarismu, scola si literatura, natiunitate si diaristica!

Traim — cu unu cuventu — in epoca ciarlatanismului celui rafinata, celui in flore, la culme.

Dar pana ciarlatanii din Belgia se aduca lucrulu la crida, la crida precalculata si prevediuta, ei se ingrigira cu starintia, totu cu banii poporului a corumpe poporul cătu mai infam, astfelu in cătu, la cele din urma alegeri pentru Camera, partit'a loru, ómenii pecatului si ai blastematiei, contrarii moralei si ai adeverului, reesira cu majoritate in Camera; deadera curendu unu votu de blamu ministeriului liberal de pan' aci si — apucara ei frenele stepanirei in mana!!

Nemoral'a, pecatulu, lotr'a, insielatiunea la cărma in Belgia!!! — Si inca cu ajutoriul, cu banii si cu votulu poporului!!! — Si apoi se ne miram noi, ca pre alu nostru bietu poporu ilu pacalescu, ilu pòrtă de nasu si-lu despoia domnii magari si magaroni si cu unele unelte ale loru cumperate dintre cei miserabili ai nostri! —

Care popor nu se amagesce; dar care — nu se resbuna infriosiata, cindu se destepata din amagire si ajunge a cunosc pre blasfemati!

Tota politic'a si tota mesurele guvernului ciarlatanu si iesuitic au trebuitu se fia demne de elu, adeca cele mai nemoralu; justitia falsificata, libertatea subsepara, administratiunea corupta; caci numai astfelu acestu guvern potea se sustina. Pecatulu — numai facendum din lume iadu, pote se latiesca si se inflorcesca. —

Spre acestu scopu, guvernul iesuitic a inceputu a scôte din posturile politice de influența pre toti barbatii de morală si caracteru si a implé acèle posturi cu creaturele loru, cu ómenii cinismului si a prostitutiunii.

Cine — audiendu acésta, nu-si va aduce a minte de cele ce vede petrecendu-se la noi, de denumirile la posturi mai nalte, la episcopii si prefecture, la tribunale si scol. scol. prin ministeriului ungurescu?

Destulu ca, acum cátiva septembani ministeriul belgianu propuse si fece a se denumi de guvernatorul alu provinciei de Limburg, unu domnu cu numele Dedecker, unu fostu agintie principală la tota insielatiunile coticariului Langrand, si acésta denumire — sparse fundulu butei pline de verinu si indignatiune, si man'a poporului inundă stratele capitalei Bruxella. Astfelu se nascu si prorupse in flacara turburarea poporului, si ea nu se potu potosi — nici prin vorbe molcomitiose, nici prin amenintări si arrestări, pana cindu Dedecker insusi luni-a trecuta nu-si dede demisiunea. Dar nici cu acésta poporul belgianu nu se va multumi;

elu pretinde retragara ministeriului intregu si disolvarea Camerei compuse prin coruptiune.

Bara; fostul sub ministeriulu precedinte ministrul de justitia — fă celu ce în siedintă a Camerei belgiane din 22 noiembrie interpela pre ministrul de interne de astăzi în privința acestei denumiri rusinose, producându în fața lumii o multime de date și documente despre inselatiunile și jafurile comise de lulu Dedecker și consocii sei, și blamandu pre ministeriu infrișosiatu.

În desierut ministrii și eu majoritatea loru, prin strigări și negări, și prin votul loru precumpenitoru după numeru, respinsera inculpatiunile redicate de Bara; în desierut ministrii vrura a spălă pre omulu loru Dedecker de tota culpa, a-lu redică cu laude pana la ceriu și a-lu susținé in postulu celu inaltu; căci minoritatea casoi si eu ea intregu poporulu, nu incetă d'a-nóptea a strigă: *diosu cu lotrul Dedecker, diosu cu ministeriulu lotrilor!* D'a-nóptea poporulu in ploia si néna, si frigu si umediéa — entieră orasiniu, spargendu ferestrele tuturor celăilor, celor din ministeriu și din Camera, siuerandu-i si insultandu i ori pre unde ii intalniá, standu óre intrege naintea palatului regelui si cerendu demisunarea hotilor! Si — nu folosira nemicu gardii municipali, nici chiar batalionele armate ce se tramișera in contra poporului: — pana candu in fine nu urmă retragerea de buna voia a prostituitu-lui Dedecker!

Regole — omu dreptu si intieleptu, nu ca multi altii surdi si multi la plansorile popului, in data la prim'a isbuenire a nemultumirei a cunoscutu că poporulu are cea mai justa causa, insa ca domnitoriu adeveratu constitutiunale, nici in astfelui de casu pregnantu, nu voia să intrevina sub propria sa responsabilitate si să deo drumul elicei blastemate, ci — ii rogă pre ministri si prin acestia svatuiá pre Dedecker să — repăsiște!

Nu este indoieá că poporulu va reesi deplinu, căci este poporulu Bruseloi, cultu si resolutu, resolutu a suferi séu macar a veri pentru morală si dreptate, apoi are si unu rege, omulu lui Ddieu!

Cestinnea scóelor din desfintiatulu regimentu I. romanu de frontieră, si a fondului de monture, acuma sco- lasticu.

La anulu 1851 s'a desfintiatu intrég'a granită militara din Transilvania. Nu voim a discută aci a supr'a impregiurărilor ce au datu indemnă la acesta desfintare; destulu că fostii graniceri romani, cari in cursu aprópe de una suta de ani au portat poverele cele mai grele, au adusu pentru statu si patria atâta sacrificia, asteptau — credem u totu dreptulu, macar o micută recompensa, spre a o pastră de suvenire pentru stranepotii loru. Nu voim a face nici pe istoricul granicerilor romani, cu tóte că fostii graniceri ar avé de aretat unu trecutu forte gloriose; ne marginim numai a enará, că pe timpul cătu tienea milită, s'a fostu infiintat unu fondu asiá numitu „de montu-re“ pentru ajustarea si uniformarea militari- loru. Acestu fondu MSa c. r. apostolica s'a tinduratu a-lu dorni fostilor graniceri, si elu prin pré naltulu autografu din 27 aug. 1861, a fostu destinat pentru sustineea scóelorloru poporale in acele comune in cari locuiesc familiile fostilor graniceri. Fostii graniceri, primira cu mare bu-uria scirea despre acestu actu de gratia si dreptate, atâta pentru fondu in sine, care după cum vomu vedé mai la vale, e unu capitalu considerabilu, dar mai vertosu pentru s-o-pulu celu sublimu scolasticu, spre care elu fă destinat.

Acestu capitalu, administratru de la desfintarea regimentului prin regim., predat in lun'a lui augustu a. c. „Comitetulu“ asiá numitu „administrativu“ din Sibiu, după detragerea speselor facute pana acuma este astăzi de 327.700 fl. v. a.

Inca la anulu 1864, adunandu-se reprezentantii fostilor graniceri din intregulu regimentu la Sibiu, au compusu unele statute despre administrarea acestui fondu; ér incătu pentru inspectiunea scóelorloru, acésta — pré firesce — recadiendu in sfer'a administratiunei, s'a lasata ordinarielor concerninti, de cari adeca se tienu unele séu altele comune din fostulu regimentu, care inspectiune si mai nainto, inca prin ordinatiunea fostei Locotenintie din 2 iuniu 1858, nr. 7298/1161, eră concredinta ordinarielor, cu adansul, că in comunele mestecate scóla să pórte caracterulu

confessiunei majoritatii. Aceste statute nu s'au intarit inca, după cătu scim'u noi, pentru cuventul că ele intre avere fondului numerosu și muntii asia numiti *revidecati*, cari erau acu dejă predati altoru privati, desi ei au fostu in posessiunea fostilor graniceri si mai nainte, mai multe dieci de ani; si asia acele statute s'au retramisă spre modificare — representantii fostilor graniceri, cari in anulu trecutu, pare ni-se in lun'a lui fauru, nu numai că se modificara prin representanti'a adunata la Sibiu, dar cu putiena exceptiune s'au straformatu asa dicendu radicalminte.

Áceste statute, astfelui straformatu si aprobatu de locurile mai nalte, s'au si publicat in 8 maiu a. c. — si ele normédia curatul sfer'a de activitate, atâtă a comitetului administrativu, cătu si a representantiei generali pentru reprezentare, inspectiunea, administrarea si manipularea fondului scolasticu, si *nu prescriu nici unu feliu de scole*; — lucru pré firescu, căci in desfintat'a granită militara, pe timpul publicărei statutelor, — ea si in diu'a de astăzi, se aflau dejă nu numai scoli confisionali — ci si scole comunali; — si pre langa tóte acestea cu nespresa parere de reu vedemu astăzi, in ce modu comitetulu pentru administrarea mentionatului fondu, foră nici o causa fondata si legală, se luptă din tóte poterile, — par' că nu atâtă pentru administrarea amintitului fondu, cătu mai vertosu pentru d'a trage la sine si a luă a supr'a sa *dreptulu de inspectiune suprema a supr'a scóelor*, pana si in afacerile interne scolare, vrendu a si justifică acestu dreptu cu unu conclusu ce s'ar fi adusu in adunarea representativa in ultimele dile din septembrie a. c. de si §. 10 din anumitele st. tute tinerimesce si prescrie destulu de apriatu sfer'a de activitate a numitei representantie. Acestu §. suna: „*Presedintele conduce desbaterele representantiei, si nu permite pertraptarea altor obiecte de cătu numai a celor'a, ce se tienu curatul de inspectiunea, proprietatea, administrarea si manipularea mentionatului fondu.*“ Lucru invederatu, si foră nici o indoieá că, tóta inspectiunea si administratiunea, se reduce numai la mentionatul fondu, si nici decătu a supr'a inspectiunei ce priveste caracterulu scóelorloru si a inspectiunei in afaceri interne, a supr'a caror'a au a dispuse in sensulu legei de instructiune — numai comunele respective cu supremole autoritatii prescrise in lege; si totuși, unu lucru după parerea nostra nejustificabilu, comitetulu pentru administrarea fondului, foră scirea si invoieea comunelor respective, foră a cere macar opiniunea comitetelor scolastice, si pana acuma a *denegat partea cuvenita din interesele acelu fondu pentru acele scóle, a caror comune si-au esprimat dorintă a loru destulu de modesta si nevinovata, de a susține caracterulu confisionale de pana acuma;* incătu inveniaturii acestor comune, namai pentru cuventul că doresc a-si caută scutul loru sub inspectiunea senatelor bisericesci, *au renasau astăzi fora léfa*, cum am dice pe ultima, spre nespresa intristare a indreptătilor respectivi la acelu fondu, si spre daun'a educatiunei si instructiunei!

La §. 2 din statute se dice apriatu, că a-cestu fondu e destinat „pentru redicarea si susținerea scóelorloru poporale conformu legilor de instructiune publică.“ Intrebămu dara pe acei domni de la comitetulu administrativu: nu sunt óre scóelele confisionale conformu legei de instructiune, după art. XXXVIII. din anulu 1868? ce crima, ce pecatu óre comitu acele comune, cari intre cercutări atâta de critice ca cele de astăzi pentru d'a evită calamitate de cari ne vedemu incungurati si amenintati, doresc a-si vedé asiediate institutele loru scolastice sub scutul bisericesci, unicul asilu siguru, după parerea nostra?! Si — rogău să fimu bine intlesci, că n'am disu sub scutul preotimel! Marturisim că noi nu cunoscem nici că ni potem esplică, pe ce basa si din ce motivu li denéga comitetulu administrativu alu fondului parteua cuvenita acelor comune, cari după cum amintiramu mai susu, doresc a-si susține caracterulu de pana acum — alu scóelorloru loru confisionale

Alu 4. §. din statute dice apriatu că: „*Proprietarii fondului sunt granicerii si succesorii loru legitimi, din cari au fostu constituitu regimentulu romanu I.*“ nu cuprinde deci — că acei fosti graniceri, cari doresc a-si conservă caracterulu scóelorloru loru confisionale de pana acuma, să fie condamnat la perderea dreptului loru nedisputaveru de proprietate.

Ne miramă de acésta procedura a comi-

tului administrativu, cu atâta mai vertosu astădi, candu intrég'a opinione publica romana este pre langasustenerea scóelorloru confisionali.

Nu ni potem spică, ce a datu indemnă acestui comitetu administrativu, carele in hartă sa din 30 iuliu a. c. sub nr. 25, adresata catra pré venerabilulu consistoriu archidiecesanu greco-orientale, scrio „*că caracterulu de pana acuma confesionalu alu scóelorloru nu se va alteră, si că ar fi de dorit ca in comunele mestecatecui credintiosi d'ai ambelor confesioni romane, scol'a să tienă contesionalitatea majoritatii,*“ si apoi in adunarea representativa din lun'a lui septembrie să pasăsca totu acelu comitetu cu proiecte in privința atacerilor scolastice — cu totulu contrarie caracterului confisional!

Audim din funte siguru, că comitetulu ar fi propus in adunarea din lun'a lui septembrie a. c. unu feliu de scole cu numirea de „Scole de reuniune“, si adunarea ar fi primitu acésta, — pare-ni-se după dispusetiunile cu-prinse in capu IV. alu art. de lege 38 din anulu 1868. —

Ei bine, rogău pre acei domni, cari au primitu acésta dôră spre a se elude caracterulu confisional, să aibe bunatate a ceti cu atentiu §§. 16—22 din amintit'a lege, si apoi să mi spuna: potu-se după amintit'a lege de instructiune silii comunele respective, ori fia chiar numai unele corporatiuni séu si individi privati, a intră pentru draga voi'a cuiva, de sila si foră plecarea loru, in atare reunione? — Noi sciamu că reunioanele se facu după lege, numai prin vointă reciproca, că individi respectivi incheia spre acestu scopu contracte bilaterali, ori compunu spro acestu scopu statute anumite; ceea ce intre comunele din desfintatul regimentu romanu I. nu s'a facut pana acuma, si nici n'am aflatu lege ce ar poté indreptati pe cineva a octroa cuiva foră vointă si scirea sa o asemene reunioane!

Aiba bunatate amintitii domni a ni spune după §§. sunu citati, ore cui compete inspectiunea pentru atari scóle de reunione? Nu senatelor scolastice districtuali, si inspectořilor scolastici districtuali? foră de a caror consensu nu se poate tiené nici macar unu essamenu semestralu. — Si după tóte acestea ve intrebămu domnilor de la comitetulu administrativu, cei ce astăzi ne pedepsiti atătu de greu pe cei ce dorim susținerea caracterului confisional de pana acum alu scóelorloru, denegandu-ni léfa inveniaturilor, — óre mai tardiu nu ve veti ca să pentru procedură acésta? Óre ati cugatatu ve o data că acésta procedura pôte să aduca generatiunei viitorie, stranepotilor scóelorloru graniceri, o dauna mare nereparabilă?! Am dorit să fimu profeti mincinosi, dar ne temem; si candu vi-am poté siopti mai de aproape cele ce semtimu, — v'ati convinge și Dvóstre că temerile noastre sunt forte fundate. Să presupunem că coi ce astăzi stau in fruntea comitetului administrativu, sunt tóti ómeni de caracter si — de voiti, chiar infalibili, să presupunem că ei sunt destulu de tari, si au vointă a cea mai buna pentru prosperarea scóelorloru, a inveniamentului si educatiunei, să presupunem că densii sunt toti pana la unulu ómeni de scóle, — cum am dice — de profesii, de specialitate; dar să nu uitămu, că și ei sunt toti numai nisice beti de ómeni moritori ca și noi, sunt chiar barbati inaintati in versta, si nici unul dintre densii n'a incheiat contractu cu mórtea fia macar pe 20 ori 30 de ani, si ce sunt óre acesti 20—30 ani in vietă unui poporu?! dar intrebămu: in 80—100 de ani unde vei mai cunosc pe fostii graniceri? unde va mai fi chiar umbră unui comitetu administrativu alu fondului, care să inspectiune die aceste scóle?? unde vor fi barbatii aceia cari vor să aperă nimbul scóelorloru din astăzi desfintatul regimentu, ca ele să se mai potă numi Scóle națiunale romane?? Cine si cu ce ni va poté garantă acésta?! Domnii de la comitetulu administrativu ni spunu, că doresc astăzi numai „Scole națiunale romane.“

Ce dorim óre noi, candu pretindem caracterulu confisional pătrunt un'a séu alt'a scóla? Ce alt'a decătu, totu aceea ce voiesc si domniele loru; si tocmai pentru că se avem scóle națiunale romane, dorim a le ingrazi, a le punu sub scutul bisericesci, unde ori cum, le afăramu multu mai asigurate, si a caror durata o credem a fi multu mai trainică decătu a o lăsată singura numai sub scutul unor oameni moritori, cari nu ni potu dă nici o garantie sigura. Cugetati bine domnilor de la comitetulu administrativu, si ve veti convinge, că domni-

ele vostre atunci candu v'ati abatutu de la conclusiun din 30 iuliu a. c. nr. 25, citatul mai susu, ati esmisu naia scóelorloru din desfintatul regimentu pe marea acestei vieti, foră a-i asigură u-u carnicu nemoritoriu; ati espus'o chiar venturilor si furtunelor ce potu se omane in timpul celu mai scurtu la prepastia si perire. Toamă de aceea vi spunomu din ini-ma curata si foră rezerva si facia că voim a remané firmi pro langa dorintă năstra de a susține caracterulu scóelorloru confisionale. Lasati-ni, fiți buni domnilori, acelu micu dreptu, acea mica libertate, ce ni o permite legea, de a ni alege noi insi-ne caracterulu si inspectiunea scolară. Domnile vostre aveți partisau cum se vede mai mulți, aveți la dispuse-tiunie si medilócele recerute, ne poteti invinge, ne poteti suprematisă, veti poté triumfă pana in finit; dura triumful domnielor vostre pré usioru ni va aduce la toti daune mari si stri-care multa! —

Mai multi fosti graniceri din desfintatul regimentu I. romanu de frontieră.

Dietă Ungariei.

Siedintă casei represent. din 27 nov.

In siedintă scurta de astăzi momentulu celu mai interesante a fostu interbeliunea deputatului națiunalu V. Babesiu, pe carea o comunicaramu cetitorilor nostri intrég'a in nrulu trecutu. — Referintele comisiunee petiunarie Ig. Hajdu substerne reportulu comisiunee a supr'a petitionilor din conspectulu de sub nr. 49. Se va tipari si pune la ordinea dilei pre siedintă de sambeta. — Ministrul de comerciu, agricultura si industria J. Szlávy presesta pactul incheiatu in 6 oct. cu imperiul nemtisesc in privința afacerilor telegrafice. Dupa ce pactul de pan' aci espira cu finea lui decembrie, röga cas'a să delibere a supr'a acestei nou inca in decursulu anului presente. Se va tipari si impară sectiunilor — Cas'a trece apoi la ordinea dilei, carea este continuarea desbaterei a supr'a proiectului de lege in privința casoi domesticale a municipalor.

J. Schwarz dice că e impossibilu a primi modulu recomandatul de ministrul de finanțe. Compusetiunea alaturata proiectului de lege dovedesc că forte multe municipii nu sunt in stare d'a acoperi spesele loru administratiunale. De aci urmă media necesitatea d'a stergă astfelu de municipii serace si mici si d'a le incorporă la municipiale vecine. Nu este óre o satira — intréba Schwarz — pentru o administratiune modernă si buna că d. e. in Ardélu pote subsista unu municipiu, ce constă din 28 enclave despartite? Ori ce ar dice legea, ori ce dreptul istoricu, interesele mai nalte pretindu o schimbare. Oratoriul primesce proiectul de resolutiune alu lui C. Tisza, doresce in a ca sarcinile orasialor să se usuirede.

G. Várady afia că in timpul de astăzi Cameră e intr'e stare de necesitate cu ca să a domesticala a municipalor, si de aceea nu poate face alt'a decătu să primește proiectul lui Tisza respectiv a comisiunee finanziarie. Observa insa că in privința municipalor nu se poate aplică o mesura generală, precum a facutu comisiunea financiară. Comitatele de la pările Carpatilor si din colo de Királyhágó pretindun unu personalu administratiunalu mai mare decătu comitatele de pe siesurile intinse din Ungaria inferioară. Caci pedește naturali, munti nali si fluvii rapedi, impară comitatele in mai multe cercuri, cari numai cu mare greutate potu comunică unele cu altele.

A. Lazar acceptă proiectul lui Tisza sub conditiunea ca să se adauge: spesele gendarmeriei din Ardélu de prezentă centralizat se impară intre municipii si se adaugă bugetul loru. — La votare acésta propunere se respinge si se primește cu mare majoritate de voturi proiectul lui Tisza. — Siedintă viitorie se va tiené joi in 30 nov. candu va incepe desbaterea generale a supr'a bugetului de pre anulu 1872. —

Gladna-rom., (cott. Carasiu,) in noiembrie. (In interesulu culturei noastre națiunale.) Am studiatu multu ce va să inseamne, de tóte intreprinderile noastre națiunale nu priindu din destulu radacine in o mare parte a istoriegeintei noastre; am studiatu dien si am aflatu cau'a, că atâtă unii, cum dicem, ce au potere prin forță, cei autoctoni, adeca prin lege chiamati d'a guvernă si conduce, cătu să ceealeti ce au potere numai in cuventu, au cu totul alte interese decătu ale poporului, au interesulu de a se inavută séu de a-si satisface vre-o ambiti-

comisiunei române D. Ioane Siepetianu despre aceasta multiamirea Preșantisi Sale, totu deodata a binecuvantat lucarile comisiunei, nutrindu dorinta ardentă ca și mai de parte să poată lucra cu asemenea succesu multamitoriu.

— (D. Ionu Mustetiu,) de prezintă actuaru la municipalitatea de Pesta, dilele trecute a depus censură adovaciale din legile comune și de cambiu. Gratulăm junelui adovacatu și am dori ca să-lu vedem cât mai curendu asiediatu în cotoțulu Torontalului, locul seu națale, unde avem mare trebuiatia de barbati preparati pentru frumosă cariera politica-juridica. —

— (Multiamita publica.) Reverendisimul domn Vasiliu Damsia, vediendu-lipsele și scaderile scălei noastre gr. or. confesiunale din Rabaganiu, a binevoită a dona pe săma scălei cărti în preț de 6 fl. v. a. pentru care binefacere demna de imită și de săma stimă, i se exprima din partea tenerimei scolastice și a subscrisului multiamita publica. — Rabaganiu, în 26 noiembrie s. n. 1871. — Florianu Popa, docinte.

PROTOCOLULU

luatul din partea comisiunilor româno-serbe în comunitatea Vlaicovetiu la 22 noiembrie 1871 cld. nou, în privința deliberarei a supra causei bisericei și scălei romanilor gr. or. din aceași comunitate de sub diocesă serba a Versietiului, respective pentru incorporarea lor la diocesa Caransebesului, în urmă a invioiele de despărțire facute la Carlovățiu în 19 iunie a. c. din partea delegațiilor ambelor parti.

Fiindu de facă

Din partea comisiunei române: Ioan Popoviciu, protopresbitoru și membru de comisiune. Ioan Siepetianu, membru de comisiune.

Din partea comisiunei serbe: Alessandru Voliciu, Josif Jorgoviciu, membru de com.

Din partea ambelor consistorii: Filipu Trandafiroviciu, protopresbiteru serbu din Versieti, Ioanu Bartolomeiu, secretariu consistorial de Caransebesiu.

Din partea autoritatii politice: Elek Chapat, judecătorul cercualu.

1. Poporul gr. or. de naționalitate română și serba adunându-se astăzi într-un număr destul de însemnat la casă comunale din Vlaicovetiu, înaintea comisiunilor bilaterale, prin contilegerea reciprocă a astăzi de susținută a se conscrie din nou numerul sufletelor, deci a decis că să se iei de basă atât conscrierea sufletelor, căci și diferența de naționalitate făcută de către prin comisiunea din 22 noiembrie 1867, în urmă careia s-a primit din partea româna 1001, adică una măia și unu suflete de romani, și din partea serba 217, adică două sute și opt-spre-diese suflete serbi, cu aceea obținându-se astăzi proporția între ambele naționalități și ca 1 : 4.

2. Din motivul că comunitatea bisericească, fiindu-pana acumă mistă, n'a fostu organizată în conformitate cu ordinatiunile mai nouă bisericescă, deci neci numerul indreptătilor la alegere n'a fostu statorit, atât ambele comisiuni cătu și ambele parti n'au astăzi de nevoie să afluă cu astă ocazie numerul indreptătilor la alegere.

3. Ambele parti fiindu provocate a-si alege unu număr de reprezentanți cu cari comisiunea mistă să poată pertrăptă, s'au alesu următorii:

Din partea româna:

1. Jacobu Imbroca Nr. 36.
2. Adamu Caragia „ 8.
3. Petru Vucu „ 99.
4. Mihaiu Serbu „ 58.
5. Ionu Gaitu „ 217.
6. Stefanu Tarabetiu „ 82.
7. Simeonu Jorga „ 81.
8. Jova Balanu „ 102.
9. Jacobu Veziru „ 101.
10. Nicolae Jorga „ 85.
11. Georgiu Jorga „ 100.
12. Pau Ulmanu „ 17.

Din partea serba:

1. Stanimirova Vassa Nr. 158.
2. Zsiva Popov „ 220.
3. Alessa Zsivanov „ 194.
4. Nicola Staits „ 211.
5. Gaia Zsivanov „ 197.
6. Paja Kolarski „ 152.
7. Repräsentanții ambelor parti dechipări

unanimu, precum că în Vlaicovetiu neci ună neci altă parte nu posede o avere bisericească eschisivă, căci respectivă avere bisericească și scăvara este proprietatea ambelor parti.

5. Ca avere comuna bisericească și scăvara se suspece:

1. Edificiul bisericei cu fundul ei în graditul.

2. Casă scălei sub Nr. 6. cu fundul ei intru-si estravilanu.

3. Două sesiuni intregi parochiale cu fundurile intru-si estravilane.

4. Două jugere livade ale scălei.

Aceasta avere bisericească fiindu pretiuia la anul 1867 cam la 13.000 florini v. a. pretiuirea acătă se iei de basă spre impacarea și tocmai de despărțire.

6. Dupa o tocmai infocata se face din partea serbilor acea propunere, ca români, fiindu în majoritate, să primăsca totă avere bisericească și scăvara mai susu serisa și pe serbi să-i desdaunăde proporționalmente astfel: ca români să primăsca edificiul bisericei cu accesoriale, mai departe edificiul scălei cu totă accesoriale, și în fine atâtă banii gata, cătu și pretensiunile de bani ale bisericei, ca o proprietate eschisivă a lor; avându români în reșeptul deoarele găzduinței de desdaunare să li plătească serbilor sumă de 4750 florini v. a. și patru șiște sute cinci-dieci florini v. a. precum să li mai de una sesiune intrăgă parochiale cu fundu intra-si estravilanu și totă cărtile bisericescă scrise în limbă serbă, care numerare de bani de la dia de astăzi pana în 6 luni are să se solvăscă serbilor. Români primescu acătă ofertă intru-totă extensiunea ei din scopul căreia se invioiesc a dă serbilor una obligație despre 4750 fl. v. a. Acătă obligație de locu s'a datu și imanuatu partei serbe.

In urmă a acestei protocoluri cetindu-se și spicându-se ambelor parti, s'a subsrisu din totă parte.

Elek Chapó m. p. judecătorul cercualu, Ioanu Popoviciu m. p. membru comisiunale, Ioanu Siepetianu m. p. membru comisiunale, Ioanu Bartolomeiu m. p. reprezentantele consist. de Caransebesiu, Pet. Vucu s. cr. Meila Serbu s. cr. Stefanu Terbetiu s. cr. Jova Balanu s. cr. Nicolau Jorga s. cr. Pau Ulmanu s. cr. Jacobu Imbroca s. cr. Adamu Caragia m. p. Ioanu Gaita m. p. Sima Jorga m. p. Georgia Jorga m. p. Jacobu Veziru m. p. Alessandru Volits m. p. membru comisiunale, Josif Jorgovits m. p. membru comisiunale, Vasa Stauimirov s. cr. Alessa Zsivanov s. cr. Nicola Staits s. cr. Gaja Zsivanov s. cr. Paja Kolarsky s. cr. Zsiva Popov m. p. Antonie Budai m. p. notariu, subscrisorii celor cari nu sciu scrie.

CITATIUNE EDICTALA.

Maria Motiu, nascuta Bene, din Tulca, comitatul Bihor, a parazită cu necredinția pe barbatul ei Petru Motiu, orașul săcădate, și modulu petrecerei ei; se provoca deci cu acătă, ca în terminu de siese lune să se prezente înaintea subscrisului scaunu protopresbiterală ca judecătia matrimoniale; căci la din contra, după espirarea acestui terminu, procesul divorțial urditu în contra-i înaintea Ven. Consistoriu oradănu ca I. instantia în anul 1860 nr. prot. 172, și pusu în urgere înaintea acestui scaunu tractuale, se va decide — să în absență ei, amesurată santelor canone a bisericei noastre rezaritene.

Din siedintă scaunului protopresbiterală al tractului Oradei-mari, tineră în 31 aug. 1871, în Oradea-mare.

Simeonu Bica,
poporul Oradei-mare
ca Presedintele scaunului

CITATIUNE EDICTALA.

Femeia Ruja, nascuta Grozavescu, din Plugova, în cercul romano-banaticului Regimentu continental nr. 13, carea de optu ani cu necredinția a parazită pre barbatul seu Rusalinu Vlaicu, orașul săcădate, unde și cum petrece, — prin acătă se provoca, ca în restimpu de unu anu și o dia să se prezente la oficiul protopresbiteralu, căci la din contra, după espirarea însemnatului terminu, cauza divorțială de barbatul ei redicata în contra-i se va pertractă la scaunul protopresbiteralu ca judecătia competită, si se va decide finalmente și în absentia ei, în sensulu santelor canone a bisericei rezaritene dreptu-maritărie.

Onoratele autorități politice, respective cele subordinate, precum și onorația preoților de rându, sunt cuviintiosu rogăte, să binevoiște să face pe calea sa presentă citatiune cunoșta onoratului publicu localu, spre audirea susnumitei femei fugite, ca să reintorne la barbatul seu, și eventualmente să se judece cu elu după lege.

Mehadia, în 11/23 noiembrie 1871.

1-3 Oficiul protopresbiteralu.

Concursu.

Prin acătă se deschide concursu pentru parochia vacanta din Opatitia, protopresbiteralu Jebelului, pana în 18 decembrie a. c. st. v. — Emolumintele sunt: stolă cuviintiosa, birul de la 150 de case, și una sesiune de pamentu, din care 10 lantie de pamentu are să le folosească capelanul ca o pensiune, carele de mai multi ani patimcesc cumplita de unu morbusi nu este vrednicu de a se alege de preot definitivu.

Doritorii de a ocupa acătă statinu parochială, au pana atunci a substerne recursele loru protopopului tractualu alu Jebelului Alessandru Joanoviciu în Buziasiu, provedeute în intileșulu șs. loru 13 și 121 din Statutul organicu.

Opatitia, în 13 noiembrie 1871.

Comitetul parochialu,

in contilegere cu

1-3 du protop. Ales. Joanoviciu.

Concursu.

Prin mormăta investitorului Pavelu Giuca din Tievaniulu-micu, devenindu vacante statinu de adjunctu investitorului langa investitorului betranu Ioanu Popa, se deschide prin acătă concursu pana la 12 dec. c. v. a. c.

Emolumintele sunt: 1) în bani gata 52 fl. 50 cr.; 2) 10 metri de grâu; 3) 10 metri de cuciurudiu; 4) 6 stangeni de lemn, din cari este dă se incaldu și scăla; 5) 50 lb. de sare; 6) 50 lb. de lardu; 7) pentru spesele de la confrintia 10 fl.; 8) 12 1/2 lb. de luminări; 9) unu jugeru de pamentu aratura; 10) 400 stangeni □ do gradina pentru legumi; 11) 400 stangeni □ pamentu cu padure și cuartiru liberu.

Pre langa acătă candidatului va fi bine ecalificat și bine deprinsu în cantarile bisericescă, i se va înmulți salariul cu 50 fl.

Doritorii dă competă la acătă statinu sunt avisati, ca în terminu mai susu presipu să se asternă recursele loru, instruite cu testamente de calificatiune, adresate Comitetului parochialu, prin pré onoratulu dnu protopresbiteru Jacobu Popoviciu în Oravita.

Tievaniulu-micu, în 4 nov. 1871.

Comitetul parochialu.

In contilegere cu:

Jacobu Popoviciu m. p.
protopr. in Oravita și insp.
scol. district.

Concursu.

Se deschide, pentru ocuparea vacantei parochie din opidulu Tinca, protopop. Oradei-mari, cotoțulu Bihor, pana în 29 noiembrie a. c. candu se va tine și alegerea.

Emolumintele sunt: 15 jugere de pamentu aratoriu; biru, de la 56 de case câte ună măsu; stolele indatinate; cuartiru liberu și gradina de legumi.

Doritorii de a dobandi acătă parochia, au recursele sale bine adornate după legile sustatatorie, pana la terminu presipu a le adressă Comitetului parochialu, — trămitiendu-le de a dreptulu la protopopulu Oradei-mari.

Datu în Tinca, în 26 octomb. 1871.

In contilegere cu:

Simeonu Bica m. p.
protop. Oradei-mari.

Concursu.

Pentru ocuparea postului investitorului din comună Sacală, protopresb. Oradei-mari, cotoțulu Bihor.

Emolumintele sunt: 1/4 de pamentu aratoriu; 12 chibele de grâu; cuartiru liberu și gradina de legumi; stolele cantorale — și paie de incaldu scăla.

Doritorii de a recurge la acătă statinu, vor avea recursele sale bine instruite a le trămite la subscrisulu Comitetu parochialu pana în 27 nov. a. c. in care dia se va tine și alegerea.

Datu în Sacală, 31 octomb. 1871.

2-3 Comitetul parochialu.

Cu scirea și invocarea mea:

Simeonu Bica m. p.
prot. Oradei-mari ca Insp. district.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei din Borzu, protopopiatulu Beiusului, se scrie concursu.

Emolumintele sunt: pamentu aratoriu de 6 cubule semenatura, care ilu lucră parochia și; de la 60 de case câte 1/2 măsu bucate; stolele indatinate.

Cei ce voiesc a recurge, au a-si substerne aice la potopopulu tractualu recursele, bine instruite, pana la 28 noiemb. candu se va in templă și alegerea.

Borzu, în 9/21 noiemb. 1871.

In contilegere cu

3-3 Comitetul parochialu
Georgiu Vasileviciu m. p.
protop. Beiusului.

Concursu.

Pentru ocuparea postului investitorului din scăla româna gr. or. din comună bisericească San-Mihaiulu-română, se deschide concursu pana în 20 noiembrie a. c. c. v. Cu acestu postu sunt imprumăte urmatorele emoluminte: 100 fl. v. a.; 30 metri de grâu; 2 jugere de pamentu aratoriu; 4 orgi de lemn; 1/4 jugeru de vii, și cortelul liberu cu diumetate gradina.

Cei ce voiesc a ocupa acestu postu, au a-si trămiti recursele loru subsemnatul Comitetul — prin subscrisulu inspectore de scăle cercualu, avendu a provede cu documentele necesarie. Cei ce au studiatu classe gimnasiali său 3 reali vor fi preferiti,

NB. Toti acei dni recurrenti cari voiesc a ocupa acestu postu, au a se prezenta în vre-o domineca său serbatore la biserică, pentru ca să se cunoască poporul.

San-Mihaiulu-rom. 3 nov. 1871.

Comitetul parochialu
in contilegere cu
Dr. Paulu Vasiciu

3-3 inspectore cercuale de scăle.

Concursu.

Pentru ocuparea statinilor investitorului vacante în cercul alu III. secol. din protopresbiteralu Oradei-mari, la scăle gr. or. din urmatorele comune:

1. Ursadu, cu emolumintele: 40 fl. v. a. bani; 8 cub. de bucate; 2 măsu de pasula și 3 orgii de lemn.

2. S. Miclousiu: 40 fl.; 10 cub. de bucate; 4 orgii de lemn și două holde de pamentu.